

Allemansrätten

Du får gå, jogga och cykla fritt i skog och mark, så länge du inte orsakar skada. Att ta vägen över en annans tomt är inte tillåtet, det kan betraktas som hemfridsbrott.

Det är tillåtet att tälta i naturen så länge du inte stör eller förstör, men vill du tälta längre än en natt, om ni är en stor grupp eller om du vill tälta i närheten av ett boningshus bör du fråga markägaren om lov.

Att göra upp en lägereld går bra, men det är förbjudet att elda när det är torrt och finns risk för att brand kan sprida sig. Små fältkök får däremot alltid användas. Elda på en säker plats och aldrig direkt på klipp hållar. Hällarna spricker lätt sönder, en skada som inte går att reparera.

Du får plocka grenar, kottar och pinnar på marken som bränsle till elden, men ingenting från levande träd.

Hundar måste hållas kopplade i naturen mellan 1 mars och 20 augusti. Då är djurlivet som känsligast och många djur har sina ungar.

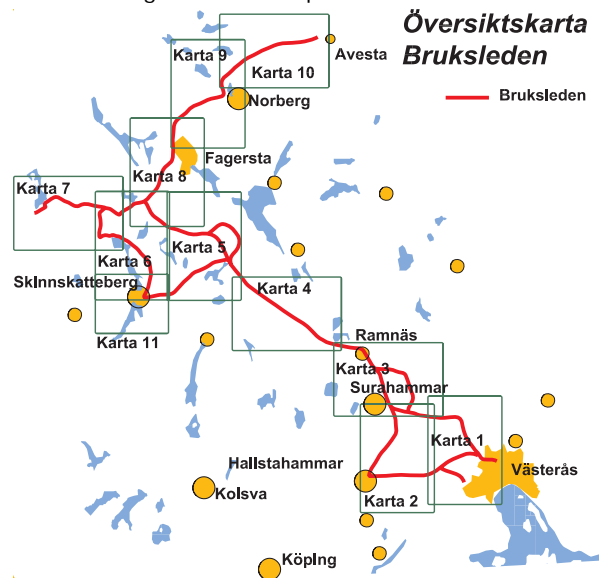
Att rida i skog och mark ingår i allemansrätten, men det är bara tillåtet om du inte orsakar någon skada. Särskilt under vår och höst då marken är blöt och mjuk gäller det att välja rätt väg. Att rida på vandringsleder och andra iordninggjorda stigar är inte att rekommendera då de upprättats för att ta sig fram till fots.

Lämna inte kvar något skräp i naturen! Både djur och människor kan skada sig på krossat glas, kapsyler, plastpåsar och rostiga burkar. Dessutom förstör det upplevelsen för nästa person som kommer till platsen.

Broschyren är framtagen inom ett projekt där statliga bidrag till lokala och kommunala naturvårdsprojekt är medfinansierare för genomförandet.

Bruksleden

Genom Västmanland, från Västerås i söder till Avesta och Malingsbo i norr, sträcker sig Bruksleden. Från Mälardalens slätter kan du vandra norrut in i Bergslagens djupa skogar och böljande terräng. Leden passerar ett omväxlande natur- och kulturlandskap där små brukssamhällen med spännande historia och många sevärdheter utgör ett karakteristiskt inslag. Skogsterräng blandas med blomstrande ängsmarker, ödsliga myrar, glittrande sjöar och kalkrika områden med spännande växtlighet. Flera större vattendrag, som Kolbäckån med Strömsholms kanal, korsar också genom landskapet.

Etapper

Bruksleden är 25 mil lång och indelad i 27 etapper med varierande längd. De flesta börjar och slutar vid en rastplats med vindsydd eller en raststuga. I skogen är leden markerad med orange färg på träd och stolpar.

Vatten och ved

Vattenkällor finns på några ställen längs leden. Vattenkvaliteten i dessa källor kontrolleras inte. Därför är de inte utmärkta på kartorna och det rekommenderas att du bär med dig eget vatten. Ved finns i allmänhet inte utlagd vid vindsydd och raststugor.

Ansvar

Ansvarig för Bruksleden är de kommuner leden passerar, Västerås, Hallstahammar, Surahammar, Skinnskatteberg, Fagersta och Norberg. Kontakta: info@bruksleden.se

www.bruksleden.se

Bruksleden Etapp 10

St Acktjärn - Stenbjörnskojan 8,5 km

2006

Etappbeskrivning

Etapp nr 10 letar sig fram genom ett omväxlande skogslandskap. Terrängen är inte särskilt kuperad så sträckan blir relativt lättvandrad.

Du startar vid sjön stora Acktjärn, en fin rastplats där det går bra att tälta. Ett par kilometer sydväst om Acktjärn ligger Muren. Det är ett naturskönt område med gamla betesmarker som hålls öppna genom bete och slätter.

Efter ca 2 km vandring längs skogsstigar kommer du ut på en grusväg som leder fram till den lilla byn Ulvsbomuren. Här finns flera byggnader i timmer, uppförda under 1800-talet, och en loftbod från slutet av 1600-talet.

Vid slutet av byn får du gå genom en hage för att komma ut på en mysig skogsväg på andra sidan. Så småningom tar stigar vid igen. Längs sträckan som återstår går stigen genom omväxlande skogsterräng och du passerar ett flertal större mossar och våtmarker. Du kommer även in i en fin tallskog där marken täcks av storblockig morän.

Vid etappmålet Stenbjörnskojan finns en rast- och övernattningsstuga. Stugan är en skogsarbetarkoja med stall från 1930-talet.

Rastplatser

Vid stora Acktjärn där etappen startar finns en fin rast- och tältplats.

Vid etappmålet Stenbjörnskojan ligger en raststuga. Stugan innehåller fyra våningssängar, med plats för åtta personer. Utanför finns eldstad och bänkar. Platsen är inte idealisk för att tälta eftersom marken är stenig och ojämn, men någon plats går att hitta.

Stenbjörnskojan

Kommunikationer

Det går inte att komma till den här etappen med bil eller med kollektivtrafiken.

Information om bussar finns på Västmanlands lokaltrafiks hemsida: www.vl.se. Du kan även ringa trafikupplysningen: 0774 - 410 410

Information om tågtrafiken hittar du på www.tagibergslagen.se

Kartor

Bruksledens delkarta nr 4 täcker aktuell etapp. Utöver den kan du använda Lantmäteriets terrängkarta 11G NV Västerås i skala 1:50 000.

www.bruksleden.se

Muren

Gör gärna en lite längre avstickare från Bruksleden till det natursköna området vid Muren. Du kan komma hit via den grusväg som du passerar ca 500 m norr om Acktjärn.

Vid Muren samverkar Naturskyddsföreningen, djurägare, markägare och Surahammars kommun i ett projekt med syfte att hålla de gamla betesmarkerna öppna.

Området togs i bruk för 300 år sedan av torparfamiljer som högg skog, kolade och odlade jorden. Man slutade bruka området 1965. Sedan dess har nötdjur och får betat hagmarkerna. Den långa och obrutna hävden har lagt grunden för en rik och mångformig flora och fauna som annars skulle försvinna. Här växer bl a jungfrulin, nattviol, Jungfru Marie nycklar, vippärt, starr, darrgräs, höskallra, kattfot, läsbräken, svinrot och slätterfibbla.

Myrar

Myrar uppkommer då växtrester genom hög markfuktighet inte bryts ner utan ansamlas och bildar torv. Det kan ske genom att sjöar växer igen eller genom att fastmark försumpas eller översvämmas. Myrar brukar delas in i mossar och kärr.

Mossarna är ofta välvda och har en fattig vegetation. Det beror på att de får allt sitt vatten direkt genom nederbörden som är fattig på näringsämnen. Vegetationen utgörs i regel av ris, såsom ljung, kråkris och skvattram, och vitmossor. Tallskog förekommer ibland på mossarna. Mossar omges ofta av en blöt kantzon, en s k lagg med kärrvegetation.

Kärren får en del av sitt vatten från omgivningarna. Detta medför att vegetationen blir rikare då det vattnet är mer näringsrikt än regnvatten. Starr- och gräsarter är vanliga och vitmossor saknas ofta. Berggrunden utefter Bruksleden är oftast fattig på näringsämnen. Kärrens vegetation är därför till största delen fattig. I trakter med kalk i berggrunden utvecklas ibland extremrikkärr med rik vegetation.

- Originaltext, Sven-Olov Borgegård

